

לכבוד נשות חיל חשובות, כוכבי אור בשמי עמינו,
ולכבוד הצאצאים היקרים ד' עליהם יחיו

מה שהמריץ אותי לכתוב את הדברים הבאים לכבוד החג, הוא רעיון מפעים שראיתי בספר 'משך חכמה' [כי תבוא] שפירש את הפסוק [תהילים ס"ח] "אבי יתומים ודיין אלמנות אלקים במעון קדשו". הוא כותב שהדמויות היקרות המוזכרות בפסוק הזה נחשבות כדיירי הארמון, אזרחי קבע במעון קדשו של הקב"ה, מתוך יחסו ה'אבהי' אליהן. ובכן יש להן גישה מיוחדת, מפתח מיוחד לפני ולפנים. למעון קדשו יתברך.

אזרתי עוז, לקחתי את העט ביראת הכבוד לכתוב מלים של הערכה ולאחל ברכת החג לאלה הנמצאים בעולם נעלה ומרומם יותר מכולנו. הנני יושב בריחוק מקום בקנדה מעבר לים, אמנם השמים הם אותם השמים. כולנו שוכנים מתחת ל"מעון קדשו". כעת הנני יודע את הכתובת הנכונה...

*

אלקים במעון קדשו... מגיע חג הסוכות וכל ישראל נחשבים כאזרחים בביתו של הקב"ה, היא הסוכה, המקום המיוחד שקובע הקב"ה לכולנו אחרי ימי התשובה. ברם בערכי שמים ישנה כאמור, מחלקה מיוחדת של נאמני בית, דיירי קבע ו'אזרחי כבוד' במשך כל השנה. על אלמנות ויתומים נאמר: אלקים במעון קדשו.

בכלל אמר נעים זמירות ישראל "הרופא לשבורי ומחבש לעצבותם, מונה מספר לכוכבים". וכבר נאמר על הקשר הזה בפסוק, שבעולמנו היהודי אין הסובלים נחשבים כ'מסכנים' כלל, אלא להיפך, רמי מעלה הם מן המדרגה העליונה. כוכבי אור, קרובי שכינה...

לאור האמת ישנה השוואה בין שבורי הלב לכוכבים במסילותם, הנמצאים בגובה הבריאה ונגהם מבהיק בלילות. כל אחד באורו המיוחד מאיר למרחקים עצומים. כל אחד נמנה בשמו המיוחד לו, מתוך חשיבות. לכולם שמות יקרא. חשיבות מיוחדת להם ליקרי נפש אלה. קרובי מרום הם. ומפורש הדבר בפסוק: קרוב ד' לנשברי לב...

*

הלכה אחת בהלכות סוכה מקבלת כעת משמעות מחודשת ומדהימה. שיעור עובי הסכך בסוכה הוא בכדי שייראו הכוכבים... ומסר מיוחד יוצא מזה: יהודי! אתה נכנס כעת לסוכה, רשותו של הקב"ה, כאורח למשך שבוע ימים. אשריך טוב לך. ברם שא נא עיניך השמימה. תסתכל ותראה את הכוכבים, ותזכור על ידם מי שדומה להם בערכם; שבורי הלב שנמשלו לכוכבים, שישנם יהודים שהם למעלה ממך, דיירי קבע 'מקורבים למלכות' שמים. הם הם הסובלים, המתגעגעים,

המרגישים בדידות מעיקה, החשים בנטל עצום על שכמם. ודווקא עליהם נאמר: אלקים במעון קדשו...

וראוי לציין ש"מעון" הוא מקום השמחה. הרי נאמר "שהשמחה במעונו". הקב"ה בכבודו ובעצמו ימצא וימציא את השמחה ללבבכם, ובפרט בזמן שמחתנו.

*

ובענין מצוות השמחה שהיא מצוות החג, וביותר בחג הסוכות זמן שמחתנו. לפעמים נשאלת השאלה איך מקיימים מצוה זו, כשהמצב איננו מעודד ומסייע לזה?

אבי ז"ל גילה פעם נקודה נפלאה מתוך מאורעות חייו הוא, כשכתב פעם על נושא השמחה בחג הסוכות וקריאת קהלת בו. הוא רשם את הדברים בתקופה זו בשנת תש"ו, כמה חדשים אחרי שנשתחרר מן המחנות אחרי חמש שנים איומות. כשהגיעו הימים הנוראים, הבכיות והצומות, דברים אלה לא היוו שום קושי להם. ברם כשהגיע חג הסוכות זמן שמחתנו היה להם נורא קשה. איך ניגשים למצוה זאת? והנני מעתיק את דבריו ברעד שבלב: "כשהגיע חג הסוכות זמן שמחתנו... הזכרונות מימים עברו... הבית, החום, האור... הנפשות...". הכל היה חסר אז, המצב היה מר מאד. "השתדלנו שלא לחסר אף כקוצו של יו"ד מכל ההידורים והמנהגים עד כמה שידינו הגיעה.... כל המצוות שהיו קשורות בעשייה, עבודה, והוצאה, בזה לא היו בעיות. אך המוקד העיקרי של החג הזה "ושמחת בחגך" היה מרחק שמים... והשמחה מאין תימצא? איך שואבים אפילו טיפונת של שמחה, כתר החג הזה?".

בשעה כאובה זו נזכר אבא ז"ל בזכרון מיוחד מאד, מאותן השעות שהגיע למחנה הריכוז בבוכנוואלד בשנת תש"ד. עד אז עדיין היה להם חפצים אישיים ודברי ערך, אמנם ברגעים אלה גזלו הרשעים ימ"ש מהם את הכל. ודווקא אז הרגיש אבא למרבית הפלא רגש של שמחה... והנני להעתיק שוב את לשונו מזכרונותיו. "תקף אותי איזה מין רגש של שמחה: אין לי יותר כלום, לא יכולים לקחת ממני יותר. הרגשה דקה ונאצלה, נקיה מכל סיג ופגם, ללא פחד ודאגה. היתה זאת הרגשה של שמחה תמימה, כמעט שמחת ילד, טהורה...".

ומתוך גילוי מופלא זה הגיע אבי ז"ל להוכחה ולהכרה שהשמחה בעצם איננה תלויה בשום גורם חיצוני, בשום מצב ונסיבות חיים. הרי נמצאו אז בשפל מצב איום ובחוסר כל ממש וכך הגיע למסקנה כפי שכתב אז: ש"השמחה היא התרוממות הנפש מעל ומעבר לכל פגעי הזמן, גם הטובים גם הרעים". בחכמתו הסביר אבי בזה את קריאת מגילת קהלת בחג הסוכות, למרות שהוא מבטל את כל מצבי העושר האושר והשמחה שבעולם הזה, כהבל הבלים בהכרזת "ושנאתי את החיים" - "ולשמחה מה זה עושה". להודיע כי השמחה האמיתית הפנימית, אין לה שום קשר עם מצב האדם בעולם הזה.

יתום ואלמנה יעודד... מי יודע? יתכן שזכה אבא לגילוי זה ולהתבוננות זו, בגלל שהיה יתום. הוא איבד את הוריו ונשאר עם אלקיו לבדו במעון קדשו, ומי שהשמחה במעונו העניק לו

הרגשה זו גם בעמק הבכא לקיים מה שנאמר "ואנכי אשמח בד'". מעומק המרירות נבקע לו אז מקור שמחה...

ד' עמכן גיבורות החיל! ד' עמכם גיבורי החיל! מקום כבוד נתייחד לכולכם בהיכלות הכי פנימיים בגבתי שחקים. תפקידכם נעלה עד מאד! ד' במעון קדשו. והקב"ה יעניק לכם מעיין של שמחה דווקא מתוך שפע ברכה אושר וכל טוב, שלא יחסר לכם כלום!

בחג הסוכות מבקשים: הרחמן הוא יקים לנו את סוכת דוד הנופלת", ומתוך כך מרחפת המחשבה אל העבר הרחוק. מי הניח את אבן הפינה למלכות בית דוד? שתי אלמנות שבורות ורצוצות, נעמי ורות, האחת ישישה ואחת צעירה, כל אחת ועומס צרותיה על שכמה, שתיהן ספוגות מרורות החיים, סבל עוני ואלמנות. תחושת ירידה מאיגרא רמא. עתידן לא היה נראה מזהיר כלל. והן הן שאזרו עוז, חזרו לארץ יהודה ופלסו את דרכן בגבורה עד המלכות... ודווקא הן היו המייסדות של מלכות בית דוד. רות מוכתרת בדברי חז"ל כאמה של מלכות ונעמי לא הפסיקה מלעודד ולחזק, למרות הכל. הן את היו הכוכבים בשמי עמנו ובקורותיהן אנו עוסקים ביום מעמד הר סיני... ובכל יום אנו מחכים ומצפים, ששוב יעלו הצמחים שנטעו אותן גיבורות החיל בבית לחם. את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח...

עם ישראל מעתיר כעת לכולכם איחולים לבביים, ברכות לכוכבי האור במעון קדשו של בורא העולם יתברך. והקב"ה שהשמחה במעונו יעניק לכם שפע ברכה ושמחה, בריאות נחת ושפע, הרחבת הדעת ויישוב הדעת, רוממות הרוח וחדוות הנפש באמת. בידו של הקב"ה לגדל ולחזק לכל, ועליו נאמר "יתום ואלמנה יעודד" בלשון עתיד ובצורת הבטחה!

מועדים לשמחה, חגים וזמנים לששון

גוט יום טוב! גוט יום טוב!

שיזרח עליכם תמיד אור עולם באוצר חיים

שלום ושלום